III 27164

DREPT CIVIL

Teoria generală a obligațiilor

Curs universitar

Conf. univ. dr.
CRISTINA ELISABETA ZAMŞA
Universitatea din Bucureşti,
Facultatea de Drept

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

Editura Hamangiu
2024

III 27164 d1

DREPT CIVIL

Teoria generală a obligațiilor

Curs universitar

Conf. univ. dr.
CRISTINA ELISABETA ZAMŞA
Universitatea din Bucureşti,
Facultatea de Drept

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

C-290921S

Editura Hamangiu
2024

290921
UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" GAL
BIBLIOTECĂ 1

CUPRINS

TITLUL I. NOȚIUNEA DE OBLIGAȚIE. CLASIFICAREA OBLIGAȚIILOR 1

Capitolul I. Prezentarea noțiunii de obligație civilă 1
Secțiunea 1. Aspecte introductive 1
§1. Considerații generale. Reglementare 1
§2. Sensurile și definiția doctrinară a noțiunii de obligație 2
§3. Elementele raportului juridic de obligație. Valența structurală și funcțională a elementelor 4
3.1. Subiectele (sau părțile) raportului juridic de obligație 5
3.2. Conținutul raportului juridic de obligație 6
3.3. Obiectul raportului juridic de obligație 7
§4. Rolul sancțiunii în cadrul raportului juridic obligațional 11
Secțiunea a 2-a. Noțiunea de obligație (contractuală) și noțiunea de îndatorire comportamentală 14
§1. Criteriile de delimitare a unei obligații contractuale 14
§2. Obligația legală (îndatorirea comportamentală) de bună-credință 15
§3. Obligațiile care decurg din completarea contractului 16
§4. Categorii de obligații contractuale. Obligații primare și obligații secundare 18

Capitolul II. Clasificarea obligațiilor 20
Secțiunea 1. Clasificarea obligațiilor în funcție de izvoare 20
Secțiunea a 2-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de obiect 20
§1. Obligații de a da, de a face, de a nu face 21
§2. Obligații de rezultat (determinate) și obligații de mijloace (de prudență și diligență) 23
§3. Obligații în natură și obligații monetare sau pecuniare 26
Secțiunea a 3-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de criteriul sancțiunii 28
Secțiunea a 4-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de opozabilitatea lor 31

TITLUL II. IZVOARELE OBLIGAȚIILOR 33

Capitolul I. Actul juridic ca izvor de obligații. Contractul. Actul juridic unilateral generator de obligații 34

Secțiunea 1. Contractul, principalul izvor de obligații. Considerații generale 34

§1. Definiție legală. Prezentarea noțiunii 34

§2. Fundamentul contractului. Avântul, decăderea și reconsiderarea tezei autonomiei de voință 36

2.1. Avântul autonomiei de voință 36

2.2. Decăderea autonomiei de voință 37

2.3. Reconsiderarea principiului autonomiei de voință 41

Secțiunea a 2-a. Principiile guvernatoare ale contractului. Principiul libertății contractuale. Principiul bunei-credințe 42

§1. Considerații generale 42

§2. Principiul libertății contractuale 43

§3. Principiul bunei-credințe în materie contractuală 45

Secțiunea a 3-a. Clasificarea contractelor 46

§1. Clasificarea contractelor în funcție de conținut. Contracte sinalagmatice și contracte unilaterale 46

§2. Clasificarea contractelor în funcție de scopul urmărit. Contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit 49

§3. Clasificarea contractelor în funcție de criteriul formei. Contracte consensuale, solemne, reale 52

§4. Clasificarea contractelor în funcție de efectele produse 53

§5. Clasificarea contractelor în funcție de modul (durata) de executare 53

§6. Clasificarea contractelor în funcție de nominalizarea lor în legislația civilă 54

§7. Clasificarea contractelor în funcție de criteriul libertății părților de a negocia. Contracte negociate, de adeziune și obligatorii 54

§8. Clasificarea contractelor în funcție de corelația dintre ele 57

Secțiunea a 4-a. Încheierea contractelor 57

§1. Considerații generale 57

§2. Încheierea contractului prin mecanismul negocierilor 58

2.1. Clasificarea negocierilor 58

2.2. Libertăți și îngrădiri în realizarea acordului de voință prin negociere. Obligațiile partenerilor de negociere 60

2.2.1. Principiul libertății de a contracta 60

2.2.2. Buna-credință 60

2.2.3. Obligația de confidențialitate 61

2.2.4. Obligația de informare 62

2.2.5. Obligația de a se informa 63

§3. Încheierea contractului prin mecanismul ofertei de a contracta și al acceptării 64
3.1. Oferta de a contracta 64
3.1.1. Noțiune. Natură juridică 64
3.1.2. Condiții de valabilitate 65
3.1.3. Forța obligatorie a ofertei 66
3.1.4. Retragerea și caducitatea ofertei 69
3.1.5. Natura juridică a ofertei de a contracta. Concluzii. Delimitarea de noțiuni asemănătoare 70
3.2. Acceptarea 72
3.2.1. Noțiune. Natură juridică 72
3.2.2. Condițiile de valabilitate 72
3.2.3. Momentul și locul încheierii contractului 73
§4. Încheierea contractului prin mecanismul promisiunilor de a contracta 74
4.1. Considerații introductive 74
4.2. Promisiunea de a contracta 75
4.3. Pactul de opțiune 77
Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului 79
§1. Considerații generale 79
§2. Reguli de interpretare 79

Capitolul II. Efectele contractului 83
Secțiunea 1. Aspecte introductive 83
§1. Considerații generale. Noțiunile de obligatoriu și obligațional 83
§2. Identificarea principiilor efectelor contractului 84
Secțiunea a 2-a. Principiul forței obligatorii 86
§1. Reglementare 86
§2. Fundamentul obligativității contractului 87
§3. Excepțiile de la principiul obligativității 89
3.1. Impreviziunea contractuală 90
3.1.1. Prezentare generală 90
3.1.2. Fundamentul impreviziunii 93
3.1.3. Domeniul de aplicare a impreviziunii 94
3.1.4. Condițiile impreviziunii 95
3.1.5. Efectele impreviziunii. Revizuirea contractului 100
3.2. Denunțarea unilaterală a contractelor 102
3.2.1. Denunțarea unilaterală convențională 102
3.2.2. Denunțarea unilaterală legală, excepție de la principiul forței obligatorii 103
Secțiunea a 3-a. Principiul relativității efectelor contractului 104
§1. Enunțarea principiului relativității. Relativitatea și obligativitatea contractului 104

§2. Domeniul de aplicare a principiului relativității 105
§3. Excepții de la principiul relativității 109
3.1. Promisiunea faptei altuia, excepție aparentă de la principiul relativității 110
3.1.1. Noțiune. Prezentare generală 110
3.1.2. Efectele promisiunii faptei altuia 111
3.2. Stipulația pentru altul 111
3.2.1. Noțiune. Natură juridică 111
3.2.2. Condițiile stipulației pentru altul 112
3.2.3. Efectele stipulației pentru altul 113
Secțiunea a 4-a. Principiul opozabilității efectelor contractului 115
§1. Prezentarea principiului opozabilității contractului față de terți 115
§2. Componentele principiului opozabilității 116
§3. Excepțiile de la principiul opozabilității contractului 117
§4. Simulația, excepție de la principiul opozabilității față de terți a contractului 117
4.1. Prezentare generală. Noțiune 117
4.2. Tipuri de simulație 118
4.3. Structura și condițiile simulației 119
4.4. Efectele simulației 120
4.5. Sancțiunile în cazul simulației 122
4.6. Domeniul de aplicare a simulației 122
4.7. Acțiunea în declararea simulației. Proba simulației 123
Secțiunea a 5-a. Efectele specifice contractelor sinalagmatice 124
§1. Excepția de neexecutare 124
1.1. Noțiunea excepției de neexecutare. Domeniul de aplicație 124
1.2. Condițiile excepției de neexecutare 126
1.3. Efectele excepției de neexecutare 128
§2. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor 128
2.1. Natura juridică a rezoluțiunii și rezilierii. Domeniu de aplicație 128
2.2. Condițiile rezoluțiunii 130
2.3. Moduri de operare a rezoluțiunii 132
2.3.1. Rezoluțiunea judiciară 132
2.3.2. Rezoluțiunea unilaterală. Declarația de rezoluțiune 134
2.3.3. Pactele comisorii 135
2.4. Aplicabilitatea rezoluțiunii și rezilierii în cazul nerespectării obligației de executare cu bună-credință a contractelor. Distincția necesară între comportamentul creditorului și cel al debitorului 136
2.5. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii 138
2.6. Reducerea prestațiilor 138
2.6.1. Noțiune 138
2.6.2. Condițiile reducerii prestației creditorului 139

§3. Riscul contractului 140
3.1. Noțiune 140
3.2. Riscul contractului translativ de proprietate. *Res perit debitori* 140
3.3. Suportarea riscului în cazul punerii în întârziere a creditorului obligației de predare. *Res perit creditori* 141

Capitolul III. Actul juridic unilateral, izvor de obligații 142
Secțiunea 1. Noțiune. Actul unilateral și actul unilateral cauzator de obligații 142
Secțiunea a 2-a. Promisiunea unilaterală 144
Secțiunea a 3-a. Promisiunea publică de recompensă 146

Capitolul IV. Faptul juridic licit 147
Secțiunea 1. Noțiunea faptului juridic licit. Prezentare generală 147
Secțiunea a 2-a. Gestiunea intereselor altei persoane 148
§1. Noțiune 148
§2. Condițiile gestiunii 149
§3. Efectele gestiunii 151
3.1. Obligațiile gerantului 151
3.2. Obligațiile geratului 152
Secțiunea a 3-a. Plata nedatorată 153
§1. Noțiune 153
§2. Condițiile plății nedatorate 154
§3. Limitele plății nedatorate 156
§4. Efectele plății nedatorate 156
Secțiunea a 4-a. Îmbogățirea fără justă cauză 157
§1. Noțiune 157
§2. Condițiile îmbogățirii fără justă cauză 157
§3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză 160

Capitolul V. Faptul juridic ilicit. Răspunderea civilă delictuală 161
Secțiunea 1. Răspunderea civilă delictuală. Aspecte generale 161
§1. Noțiunea răspunderii civile delictuale. Comparația cu răspunderea penală 161
§2. Relația dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală. Răspundere delictuală sau extracontractuală 164
§3. Comparația dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală 166
§4. Chestiunea cumulului celor două forme de răspundere 167
§5. Felurile răspunderii delictuale 169
Secțiunea a 2-a. Răspunderea delictuală pentru fapta proprie 169
§1. Reglementare 169

§2. Condițiile răspunderii delictuale pentru fapta proprie 170
2.1. Fapta ilicită 170
2.1.1. Noțiune 170
2.1.2. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei 172
2.1.3. Abuzul de drept, formă specială de faptă ilicită 177
2.2. Prejudiciul 181
2.2.1. Noțiunea de prejudiciu 181
2.2.2. Clasificarea prejudiciilor 183
2.2.3. Condițiile (caracterele) prejudiciului reparabil 189
2.3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu 193
2.3.1. Noțiune. Tipuri de raporturi de cauzalitate 193
2.3.2. Determinarea raportului de cauzalitate în situații complexe 194
2.3.3. „Cauzele exoneratoare de răspundere", conform Codului civil. Situațiile de înlăturare a raportului cauzal 195
2.4. Vinovăția (vina) celui care a cauzat prejudiciul 199
2.4.1. Noțiune 199
2.4.2. Consecințe ale lipsei discernământului. Obligația de indemnizare a victimei 201
§3. Răspunderea delictuală pentru fapta proprie a persoanei juridice 202
3.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 202
3.2. Condiții 203
3.3. Efecte 203
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta altei persoane *204*
§1. Răspunderea pentru faptele prejudiciabile săvârșite de minori sau de persoanele majore aflate sub tutelă specială/consiliere judiciară 204
1.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 204
1.2. Fundamentarea răspunderii 206
1.2.1. Fundamentarea răspunderii părinților (tutorelui minorului) pentru faptele prejudiciabile săvârșite de minori 206
1.2.2. Fundamentarea răspunderii altor persoane pentru faptele săvârșite de minori (cadre didactice, meșteșugari etc.) 207
1.3. Condițiile răspunderii 207
1.4. Efectele răspunderii 208
1.5. Exonerarea de răspundere pentru fapta minorului/majorului sub tutelă specială sau consiliere judiciară 209
§2. Răspunderea comitenților pentru faptele prejudiciabile săvârșite de prepușii lor în funcțiile încredințate 209
2.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 209
2.2. Fundamentarea răspunderii comitentului 211
2.3. Condițiile răspunderii comitentului 212
2.4. Efectele răspunderii comitentului 214

2.5. Exonerarea de răspundere a comitentului 215
§3. Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane 216
3.1. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea altor persoane care au obligația de supraveghere (cadrele didactice) 216
3.2. Corelația răspunderii comitentului cu alte forme de răspundere pentru altul 217
Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru animale, lucruri și edificii 217
§1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale 217
1.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 217
1.2. Fundamentarea răspunderii 220
1.3. Condițiile răspunderii 220
1.4. Efectele răspunderii 220
1.5. Exonerarea de răspundere 221
§2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri, în general 222
2.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 222
2.2. Fundamentarea răspunderii 223
2.3. Condițiile răspunderii. Cazuri similare 224
2.4. Efectele răspunderii 224
2.5. Exonerarea de răspundere 225
§3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de ruina edificiului 226
3.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 226
3.2. Fundamentarea răspunderii 227
3.3. Condițiile răspunderii 227
3.4. Efectele răspunderii 227
3.5. Exonerarea de răspundere 228
§4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de căderea sau aruncarea unui lucru dintr-un imobil 228
4.1. Reglementare. Domeniu de aplicare 228
4.2. Fundamentarea răspunderii 229
4.3. Condițiile răspunderii 229
4.4. Efectele răspunderii 230
4.5. Exonerarea de răspundere 230
§5. Corelații între formele de răspundere 230
Secțiunea a 5-a. Forme de răspundere civilă reglementate în legislația conexă Codului. Răspunderea civilă profesională 231
§1. Prezentarea formelor de răspundere civilă specială 231
§2. Răspunderea civilă a personalului medical 233
§3. Răspunderea civilă a avocatului 236
§4. Răspunderea civilă a notarului public 237
Secțiunea a 6-a. Specificul raportului obligațional delictual. Repararea prejudiciilor 240
§1. Noțiunea de raport obligațional delictual 240

§2. Repararea prejudiciilor. Acțiunea civilă în justiție 243
2.1. Căi de valorificare a dreptului la repararea prejudiciilor 243
2.2. Regimul acțiunii în răspundere civilă delictuală 243
2.2.1. Considerații generale privind acțiunea civilă. Părțile acțiunii civile 243
2.2.2. Caracterul hotărârii judecătorești. Calculul dobânzii legale penalizatoare 246
2.2.3. Dovada condițiilor răspunderii civile delictuale 248
2.2.4. Repararea prejudiciilor 249
2.2.4.1. Principii și reguli în repararea prejudiciilor 249
2.2.4.2. Particularitățile reparării prejudiciilor nepatrimoniale 254
2.2.5. Prescripția dreptului la acțiunea în repararea prejudiciului 258

TITLUL III. EFECTELE OBLIGAȚIILOR 259

Capitolul I. Considerații generale 259
Secțiunea 1. Prezentarea efectelor obligațiilor 259
Secțiunea a 2-a. Principiul executării în natură a obligațiilor 260
Secțiunea a 3-a. Tipuri de executare a obligației civile 260

Capitolul II. Plata 262
Secțiunea 1. Aspecte generale privind plata 262
§1. Noțiunea, temeiul și funcțiile plății 262
§2. Natura juridică a plății 263
Secțiunea a 2-a. Condițiile plății 264
§1. Condițiile de valabilitate referitoare la subiectele plății 264
1.1. Cine poate face plata? Categoria *solvensului* 264
1.1.1. Condițiile solvensului 266
1.2. Cine poate primi plata? Categoria *accipiensului* 267
1.2.1. Caz particular: plata făcută unui creditor aparent. Condiții și consecințe 268
§2. Condițiile de valabilitate referitoare la obiectul plății 269
2.1. Principiile plății indiferent de obiectul obligației 269
2.1.1. Principiul indivizibilității plății 269
2.1.2. Principiul imputației plății 270
2.2. Diligența cerută în executarea obligațiilor. Criteriul bunului proprietar 271
2.3. Valabilitatea plății în funcție de obiectul obligației 273
2.3.1. Obligația de a da un bun individual determinat (obligația de a strămuta proprietatea) 273
2.3.2. Obligația de a da bunuri de gen 275

2.3.3. Obligația de a da o sumă de bani 275
2.3.4. Obligația de a preda un bun individual determinat 276
2.3.5. Obligația de a constitui o garanție 277
Secțiunea a 3-a. Locul, data și dovada plății 278
§1. Locul plății 278
§2. Data plății 278
§3. Dovada plății 279
§4. Cheltuielile plății 281
Secțiunea a 4-a. Punerea în întârziere a creditorului de către debitor 281
§1. Justificarea punerii în întârziere a creditorului 281
§2. Reglementarea cazurilor de punere în întârziere a creditorului 281
§3. Etapele punerii în întârziere a creditorului 282
§4. Alte drepturi ale debitorului 283
Secțiunea a 5-a. Buna-credință în executarea obligațiilor contractuale 284
§1. Rolul bunei-credințe în materia contractului 284
§2. Buna-credință a debitorului 285
§3. Buna-credință a creditorului 286

Capitolul III. Executarea silită a obligațiilor civile 288
Secțiunea 1. Considerații generale privind neexecutarea obligațiilor. Mijloacele juridice ale creditorului 288
§1. Conceptualizarea consecințelor neexecutării: sancțiuni, mijloace juridice sau remedii 288
§2. Drepturile (mijloacele juridice) ale creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor 290
2.1. Enumerarea drepturilor creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor 290
2.2. Prezentarea condițiilor generale de activare a mijloacelor juridice ale creditorului 291
§3. Condițiile generale ale drepturilor creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor civile 291
3.1. Condiția generală a neexecutării fără justificare a obligației civile 291
3.1.1. Noțiunea de neexecutare fără justificare 291
3.1.2. Neimputabilitatea față de creditor a neexecutării obligației de către debitor 292
3.2. Condiția generală a punerii debitorului în întârziere 293
3.2.1. Importanța și rolul punerii în întârziere 293
3.2.2. Sensurile și funcțiile punerii în întârziere 294
3.2.3. Modurile punerii în întârziere: regula și derogările 294
3.2.4. Efectele punerii în întârziere. Termenul suplimentar de executare. Celelalte efecte 296

Secțiunea a 2-a. Executarea silită în natură a obligațiilor 298
§1. Prezentare generală 298
1.1. Noțiune. Reglementare 298
1.2. Prioritatea executării silite în natură 299
§2. Condițiile, conținutul și limitele dreptului la executarea silită în natură 300
§3. Executarea silită în natură a obligațiilor de a da 302
§4. Executarea silită în natură a obligațiilor de a face 304
4.1. Sediul legal și domeniul de aplicație. Obligațiile de a face *intuitu personae* 304
4.2. Caz particular: executarea obligației de a face constând în predarea unui bun 305
4.3. Modalitățile specifice de executare a obligațiilor de a face, potrivit art. 1528 din Codul civil 306
§5. Executarea silită a obligațiilor de a nu face 307
5.1. Particularitățile executării silite în natură a obligațiilor de a nu face 307
5.2. Executarea obligației de a nu face în contextul art. 1529 din Codul civil 307
Secțiunea a 3-a. Executarea prin echivalent a obligațiilor. Regimul daunelor-interese. Răspunderea contractuală 308
§1. Noțiunea executării prin echivalent. Regimul juridic al daunelor-interese, în contextul art. 1516 din Codul civil 308
1.1. Considerații generale 308
1.2. Clasificarea daunelor-interese. Relația dintre daunele-interese și celelalte mijloace juridice ale creditorului 309
§2. Executarea prin echivalent (daunele-interese) și răspunderea contractuală 310
2.1. Daunele-interese și rolul lor de manifestare a răspunderii contractuale 310
2.2. Funcțiile răspunderii contractuale 311
2.3. Formele răspunderii contractuale 313
§3. Condițiile acordării daunelor-interese în materie contractuală 314
3.1. Prezentarea condițiilor acordării daunelor-interese 314
3.2. Condiția generală a faptei ilicite contractuale (neexecutarea fără justificare a unei obligații contractuale) 315
3.2.1. Noțiune 315
3.2.2. Cauzele de neexecutare justificată a obligației contractuale 316
3.2.3. Dovada neexecutării obligației 316
3.3. Condiția generală a prejudiciului 317
3.3.1. Noțiune 317
3.3.2. Probarea (cuantumului) prejudiciului patrimonial 318

3.4. Condiția generală a raportului de cauzalitate între neexecutarea fără justificare a obligației și prejudiciu 319
3.5. Condiția generală a vinovăției debitorului 319
3.5.1. Formele de vinovăție a debitorului 319
3.5.2. Regimul probator al vinovăției debitorului 321
3.5.3. Neexecutarea culpabilă și neexecutarea fără justificare 321
3.6. Condiția de exercițiu privind inexistența unei convenții de neräspundere 322
§4. Evaluarea daunelor-interese 324
4.1. Evaluarea judiciară a daunelor-interese 324
4.1.1. Principiul reparării integrale a prejudiciului 324
4.1.2. Regula reparării prejudiciului previzibil 327
4.1.3. Regula reparării prejudiciului direct și necesar, limită a principiului reparării integrale 329
4.1.4. Prejudiciul imputabil creditorului, limită a principiului reparării integrale 329
4.2. Evaluarea legală a daunelor-interese 330
4.2.1. Domeniu de aplicare 330
4.2.2. Evaluarea legală a daunelor moratorii în cazul obligațiilor bănești 330
4.2.3. Modalități de evaluare a daunelor moratorii în cazul obligațiilor de a face. Evaluarea legală 333
4.3. Evaluarea convențională a daunelor-interese 335
4.3.1. Clauza penală 335
a) Noțiune. Domeniu. Caractere juridice 335
b) Condițiile invocării clauzei penale 337
c) Chestiunea cumulului clauzei penale 337
d) Mutabilitatea clauzei penale. Reductibilitatea clauzei penale 338
4.3.2. Arvuna 339
a) Noțiune. Feluri. Caractere juridice 339
b) Arvuna confirmatorie 340
c) Arvuna penalizatoare 341
Secțiunea a 4-a. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului *341*
§1. Măsurile conservatorii. Prezentarea mijloacelor de protecție a drepturilor creditorului 341
§2. Acțiunea oblică 343
2.1. Noțiunea și natura juridică a acțiunii oblice 343
2.2. Domeniul de aplicație al acțiunii oblice 343
2.3. Condițiile acțiunii oblice 344
2.3.1. Condiții cu privire la creanță 345
2.3.2. Condiții cu privire la debitor 345
2.3.3. Condiții cu privire la creditor 345

2.4. Prescripția extinctivă în materia acțiunii oblice 346
2.5. Efectele acțiunii oblice 346
2.5.1. Efectele acțiunii oblice față de creditori 346
2.5.2. Efectele acțiunii oblice față de debitorul pasiv/neglijent 347
§3. Acțiunea revocatorie 347
3.1. Noțiunea și natura juridică a acțiunii revocatorii 347
3.2. Domeniul de aplicație al acțiunii revocatorii 348
3.3. Condițiile acțiunii revocatorii 350
3.3.1. Condiția prejudiciului suferit de creditor ca urmare a încheierii actului juridic de către debitor 350
3.3.2. Condiția fraudei debitorului 350
3.3.3. Condiția complicității terțului la fraudă 351
3.3.4. Condiții privitoare la creanță 352
3.4. Prescriptibilitatea acțiunii revocatorii 352
3.5. Efectele acțiunii revocatorii 353
3.5.1. Efectele acțiunii revocatorii față de creditori 353
3.5.2. Drepturile terțului față de bunul – obiect al actului juridic declarat inopozabil 354

TITLUL IV. OBLIGAȚIILE COMPLEXE 355

Capitolul I. Introducere 355
Secțiunea 1. Considerații generale. Reglementare. Clasificări 355
Secțiunea a 2-a. Categorii de obligații: pure și simple, simple, afectate de modalități 356

Capitolul II. Obligațiile plurale 358
Secțiunea 1. Considerații generale. Clasificări 358
Secțiunea a 2-a. Pluralitatea de subiecte 358
§1. Obligațiile divizibile 358
1.1. Noțiune 358
1.2. Efectele obligațiilor divizibile 360
§2. Obligațiile indivizibile 361
2.1. Noțiune. Sursele indivizibilității 361
2.2. Efectele indivizibilității. Efecte comune pentru indivizibilitatea pasivă și activă 362
2.2.1. Efectele indivizibilității active 363
2.2.2. Efectele indivizibilității pasive 364
§3. Obligațiile solidare 366
3.1. Solidaritatea activă 366
3.1.1. Noțiune 366
3.1.2. Efectele solidarității active 367
3.2. Solidaritatea pasivă 368

3.2.1. Noțiune. Izvoare. Trăsături 368
3.2.2. Efectele solidarității pasive 369
§4. Raportul indivizibilitate-solidaritate 373
Secțiunea a 3-a. Pluralitatea de obiecte 374
§1. Obligațiile alternative 374
1.1. Noțiune 374
1.2. Executare 375
§2. Obligațiile facultative 376
2.1. Noțiune 376
2.2. Executare și stingere 377

TITLUL V. TRANSMISIUNEA ȘI TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR 379

Capitolul I. Cesiunea de creanță 380
Secțiunea 1. Reglementare. Noțiune. Domeniu de aplicație 380
Secțiunea a 2-a. Obiectul cesiunii de creanță. Felurile cesiunii de creanță 382
Secțiunea a 3-a. Condițiile cesiunii de creanță 383
Secțiunea a 4-a. Efectele cesiunii de creanță 385

Capitolul II. Subrogația terțului în drepturile creditorului prin plata creanței (subrogația personală) 387
Secțiunea 1. Noțiune. Feluri de subrogație personală 387
Secțiunea a 2-a. Subrogația convențională 388
§1. Subrogația consimțită de creditor 388
§2. Subrogația consimțită de debitor 389
Secțiunea a 3-a. Subrogația legală 390
Secțiunea a 4-a. Efectele subrogației 391

Capitolul III. Preluarea datoriei 392
Secțiunea 1. Noțiune. Felurile preluării de datorie 392
Secțiunea a 2-a. Condițiile preluării de datorie 393
Secțiunea a 3-a. Efectele preluării de datorie 394

Capitolul IV. Cesiunea contractului 395
Secțiunea 1. Noțiune. Prezentare generală 395
Secțiunea a 2-a. Condițiile cesiunii de contract 396
Secțiunea a 3-a. Efectele cesiunii de contract 397

Capitolul V. Transformarea obligațiilor. Novația 399
Secțiunea 1. Noțiune. Felurile novației 399
Secțiunea a 2-a. Condițiile novației 401
Secțiunea a 3-a. Efectele novației 402

TITLUL VI. MODURILE DE STINGERE A OBLIGAȚIILOR. RESTITUIREA PRESTAȚIILOR 403

Capitolul I. Considerații generale. Clasificarea modurilor de stingere a obligațiilor 403

Capitolul II. Modurile de stingere a obligațiilor care implică realizarea creanței 405
Secțiunea 1. Compensația *405*
§1. Noțiune. Clasificare 405
§2. Domeniul de aplicare 406
§3. Compensația legală 406
§4. Compensația judiciară și convențională 408
§5. Efectele compensației 409
Secțiunea a 2-a. Confuziunea *410*
§1. Noțiune 410
§2. Condițiile și efectele confuziunii 410
Secțiunea a 3-a. Darea în plată *411*
§1. Reglementare. Noțiune. Darea în plată de drept comun 411
§2. Condițiile dării în plată de drept comun 412
§3. Efectele dării în plată de drept comun 412
§4. Darea în plată specială (cedarea unei creanțe). Condiții de valabilitate 413

Capitolul III. Modurile de stingere a obligațiilor care exclud realizarea creanței 415
Secțiunea 1. Remiterea de datorie *415*
§1. Noțiune. Clasificare 415
§2. Condițiile remiterii de datorie 416
§3. Efectele remiterii de datorie 417
Secțiunea a 2-a. Imposibilitatea fortuită de executare *417*
§1. Noțiune. Condiții 417
§2. Efecte 419

Capitolul IV. Restituirea prestațiilor 421
Secțiunea 1. Specificul raportului obligațional de restituire a prestațiilor fără temei *421*
Secțiunea a 2-a. Regimul restituirii prestațiilor *422*
§1. Cazurile de restituire a prestațiilor prevăzute în art. 1635 din Codul civil 422
§2. Regulile restituirii prestațiilor 423
§3. Acțiunea în restituirea plății sau prestației nedatorate 425

TITLUL VII. GARANTAREA OBLIGAȚIILOR 427

Capitolul I. Considerații generale 427
Secțiunea 1. Sensurile noțiunii de garanție 427
Secțiunea a 2-a. Garanțiile speciale. Clasificare 428
Secțiunea a 3-a. Principiile materiei garanțiilor 428

Capitolul II. Garanțiile personale 430
Secțiunea 1. Considerații generale. Clasificarea garanțiilor personale 430
Secțiunea a 2-a. Fideiusiunea 431
§1. Natură juridică. Trăsături. Condiții 431
§2. Domeniul de aplicare. Feluri de fideiusiune 433
§3. Efectele fideiusiunii 434
3.1. Efectele fideiusiunii între creditor și fideiusor 434
3.2. Efectele fideiusiunii față de debitorul principal 435
§4. Stingerea fideiusiunii 436
Secțiunea a 3-a. Garanțiile autonome 437
§1. Noțiune. Natura juridică a garanțiilor autonome: scrisoarea de garanție și scrisoarea de confort 437
§2. Principiul libertății formelor 440
§3. Autonomia sau autonomizarea 441
§4. Poziția creditorului – beneficiar 442
§5. Stingerea garanțiilor autonome 442

Capitolul III. Garanțiile reale 444
Secțiunea 1. Privilegiile 444
§1. Noțiune. Clasificare 444
§2. Concursul între creditorii privilegiați și ceilalți creditori 445
§3. Stingerea privilegiilor 446
Secțiunea a 2-a. Ipoteca 446
§1. Considerații generale 446
1.1. Noțiune. Bunuri care pot fi ipotecate 446
1.2. Caractere juridice generale ale dreptului de ipotecă 447
1.3. Felurile ipotecii 448
1.4. Efectele generale ale ipotecii 448
1.4.1. Efectele ipotecii față de debitor/constituitor 448
1.4.2. Efectele ipotecii față de creditor 449
1.4.3. Efectele ipotecii față de terții dobânditori ai imobilului ipotecat 449
§2. Ipoteca imobiliară 450
2.1. Obiectul ipotecii imobiliare 450
2.2. Ipoteca convențională imobiliară 450
2.3. Constituirea ipotecii imobiliare 451
2.4. Ipoteca legală imobiliară 452

2.5. Stingerea ipotecii imobiliare 453
Secțiunea a 3-a. Gajul *453*
§1. Noțiune. Obiect 453
§2. Constituirea gajului. Caracterele contractului de gaj 454
§3. Exercitare 455
§4. Publicitate. Stingere 457
Secțiunea a 4-a. Dreptul de retenție *457*
§1. Noțiune. Caractere juridice 457
§2. Condiții 459
§3. Domeniul de aplicare 460
§4. Aplicații ale dreptului de retenție 462
§5. Relația dintre dreptul de retenție și excepția de neexecutare 464
§6. Exercitarea și stingerea dreptului de retenție 465

BIBLIOGRAFIE **467**